

ΣΧΟΛΙΑ ΣΤΙΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΟΒΕ**ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΙΟΒΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ:**

1. Οι άμεσες επιπτώσεις στην Ελλάδα υπήρξαν ηπιότερες σε σύγκριση με εκείνες στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης
2. Η έστω και συγκριτικά μικρότερη επίδραση της διεθνούς κρίσης στην ελληνική οικονομία είχε, παρά ταύτα, μεγάλη επίπτωση στις προσδοκίες
3. Η διεθνής κρίση, παρά τις σχετικά ήπιες άμεσες επιπτώσεις στην ελληνική οικονομία, έχει έντονα αρνητικές μακροπρόθεσμες επιπτώσεις
4. Η κρίση ανέδειξε τα χρόνια προβλήματα της ελληνικής οικονομίας,
5. Η κρίση κάνει ιδιαίτερα αισθητό στην Ελλάδα το γενικό περιορισμό διαθέσιμων κεφαλαίων, γεγονός που α) περιορίζει τις δυνατότητες δανεισμού του Δημοσίου και αυξάνει το κόστος του, β) δημιουργεί προβλήματα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα με άμεσο αντίκτυπο στην επάρκεια και το κόστος δανειακών κεφαλαίων για την παραγωγή.
6. Το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα φαίνεται ότι επηρεάστηκε από την κρίση σε μικρότερο βαθμό απ' ό,τι σε πολλές άλλες χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Στις ανωτέρω 6 διαπιστώσεις θα προσέθετα και διαπιστώσεις για την υφήλιο, που θα επηρεάσουν και την Ελλάδα:

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ:

- 1) Οι παγκόσμιοι ρυθμοί ανάπτυξης την επόμενη πενταετία-δεκαετία θα είναι χαμηλότεροι από το παρελθόν ⇒ **επιπτώσεις στη ναυτιλία, τις μεταφορές, την πιστωτική επέκταση και τον τουρισμό**
- 2) Εφόσον η κρίση ξεπεραστεί σε 1-2 χρόνια, πιθανόν υψηλότερος (αλλά μονοψήφιος) παγκόσμιος πληθωρισμός, ⇒ επιπτώσεις στη νομισματική πολιτική της ΕΚΤ, που θα γίνει περισσότερο περιοριστική ⇒ **δεν θα έχουμε, όπως πριν, επεκτατική νομισματική πολιτική στην Ελλάδα**
- 3) Χαμηλά βραχυπρόθεσμα επιτόκια όσο η κρίση διαρκεί. Όμως, ασφάλιστρα κινδύνου θα σταθεροποιηθούν σε υψηλότερα επίπεδα διεθνώς, καθώς και υψηλότερα μακροπρόθεσμα επιτόκια λόγω υπερ-δανεισμού των κρατών ⇒ (i) **αύξηση κόστους επενδύσεων και μείωση του ρυθμού τους**, (ii) καθώς και **τέλος στην επεκτατική δημοσιονομική πολιτική**
- 4) Μεγαλύτερη εποπτεία, λίγο περισσότερη ρύθμιση ⇒ η Ελλάδα θα επηρεαστεί λιγότερο από άλλες χώρες, αλλά ο **ρόλος του κράτους ως ρυθμιστή αποκτά μεγαλύτερη βαρύτητα**
- 5) Γρηγορότερη η μετατόπιση της πολιτικής και οικονομικής δύναμης προς την Ασία ⇒ **Ανάγκη στροφής στην πολιτική τουρισμού και εξαγωγών προς Ασία**
- 6) Μετά την κρίση, η Νέα Ευρώπη θα συνεχίσει να τρέχει με υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης από την παλαιά Ευρώπη των 15 ⇒ Πρέπει να **συνεχιστεί η πολιτική επέκτασης στη ΝΕ.**

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΙΟΒΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ:**Α. Στη Δημοσιονομική Προσαρμογή****Α.1 Δαπάνες: Μέτρα Διαρθρωτικού Χαρακτήρα**

- 1) Ενοποίηση Λογιστικών και Πληροφοριακών Συστημάτων
- 2) Ουσιαστικοί έλεγχοι δαπανών σε όλο το εύρος του δημόσιου τομέα:
- 3) Έλεγχος των δαπανών Υγείας.

- 4) Έλεγχος των δαπανών του συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης: Σε κάθε ένα από τα 13 Ταμεία, το ποσοστό μεταβολής της μέσης σύνταξης θα πρέπει να υπολείπεται του ποσοστού μεταβολής του αντίστοιχου μέσου μισθού τουλάχιστον κατά 1,5% περίπου
- 5) Έλεγχος των Αμυντικών Δαπανών
- 6) Καταγραφή επιχειρήσεων, φορέων και οργανισμών που έχουν ομοειδές αντικείμενο
- 7) Επαναξιολόγηση των δαπανών του Προϋπολογισμού του 2009
- 8) Άμεση προώθηση των έργων υποδομής

A.2 Δαπάνες: Μέτρα Άμεσης Απόδοσης

- 1) Πάγωμα για δύο χρόνια, όλων των προσλήψεων στο Δημόσιο Τομέα
- 2) Πάγωμα, για δύο χρόνια, των μισθών και κάθε είδους αμοιβών στο Δημόσιο Τομέα.

A.3 Έσοδα: Μέτρα Διαρθρωτικού Χαρακτήρα

- 1) Ηλεκτρονική ενοποίηση όλων των πληροφοριών των φορολογικών αρχών
- 2) Ενοποίηση μηχανισμών φορολογικών εσόδων (TAXIS) και ασφαλιστικών εισφορών
- 3) Θέσπιση συστήματος δειγματοληπτικών ελέγχων φορολογίας
- 4) Κατάργηση των περισσότερων μορφών αυτοτελούς φορολόγησης
- 5) Υπαγωγή των υπηρεσιών δημοσίων εσόδων στην εποπτεία ενός Υφυπουργού με θητεία
- 6) Συνεχής ενημέρωση των φορολογουμένων
- 7) Διεθνής συνεργασία με άλλες φορολογικές αρχές

A.4 Έσοδα: Μέτρα Άμεσης Απόδοσης

- 1) Αύξηση της φορολογίας καυσίμων και τσιγάρων
- 2) Θέσπιση περιβαλλοντικού φόρου
- 3) Αναβολή τη εξαγγελθείσας μείωσης των συντελεστών φόρου εισοδήματος Φυσικών και Νομικών προσώπων κατά 1% μέχρι το 2014

B. Στην Εμπέδωση Υγιούς Χρηματοπιστωτικού Συστήματος

- 1) Ανεξαρτησία στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς
- 2) Να ενισχυθούν με ανθρώπινο δυναμικό, αλλά και νομοθετικά, οι εποπτικές και ρυθμιστικές αρμοδιότητες της Τραπεζής της Ελλάδος
- 3) Να αυστηροποιηθούν οι διατάξεις για ζητήματα διαφάνειας εισηγμένων εταιρειών
- 4) Να ζητηθεί από τις ιδιωτικές τράπεζες, να επιφέρουν μόνιμες αλλαγές στο σύστημα κινήτρων και αμοιβών των στελεχών αλλά και στην οργάνωση και λειτουργία τους

Γ. Στην Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας

- 1) Δημιουργία Επιτελικού και Συντονιστικού Κέντρου Μεταρρυθμίσεων που θα αναφέρεται απευθείας στον Πρωθυπουργό
- 2) Άνοιγμα των κλειστών επαγγελμάτων, κατάργηση των εμποδίων στη λειτουργία του ανταγωνισμού στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών
- 3) Διευκόλυνση των επενδύσεων μέσω των Χρήσεων Γης και του Κτηματολογίου
- 4) Κωδικοποίηση του πλαισίου κάθε φορέα που ασκεί ρυθμιστική λειτουργία
- 5) Χρήση των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) για την εξυπηρέτηση επιχειρήσεων
- 6) Μετατροπή του Οργανισμού "Invest in Greece" (πρώην ΕΛΚΕ) σε κέντρο "μιας στάσης"
- 7) Απόσυρση του Κράτους από τους τομείς προϊόντων και υπηρεσιών που ήδη παράγονται ανταγωνιστικά από τον ιδιωτικό τομέα
- 8) Αποζημίωση των δημοσίων επιχειρήσεων από τον προϋπολογισμό όταν τους επιβάλλονται κοινωνικοί στόχοι
- 9) Σταδιακή εξομοίωση της εργατικής νομοθεσίας των ΔΕΚΟ με αυτήν που ισχύει στον ιδιωτικό τομέα
- 10) Προώθηση διαδικασιών εξυγίανσης των ΔΕΚΟ που παρουσιάζουν μεγάλα ελλείμματα
- 11) Συστηματικός έλεγχος όλων των νόμων για τον περιορισμό της πολυνομίας
- 12) Αξιολόγηση όλων των νέων νόμων και ρυθμίσεων με κριτήριο τις επιπτώσεις τους στην ανταγωνιστικότητα.
- 13) Απλοποίηση των νόμων, ώστε να μην απαιτούνται ερμηνευτικές εγκύκλιοι,
- 14) Αλλαγή του τρόπου με τον οποίο προτείνονται και υιοθετούνται τροπολογίες σε Ν/Σ.
- 15) Καθιέρωση συμμετοχικών διαδικασιών κατά τη σύνταξη των σημαντικότερων νόμων με τη θέσπιση ηλεκτρονικής διαβούλευσης
- 16) Αποκοπή πολιτικών κομμάτων από δημόσιας διοίκησης με τη θεσμοθέτηση ορισμένων θέσεων υφυπουργών με τουλάχιστον 5ετή θητεία
- 17) Βελτίωση της ποιότητας της δημόσιας διοίκησης με προσέλκυση διευθυντικών στελεχών από την ιδιωτική αγορά με "κλειστές" πενταετείς συμβάσεις,
- 18) Υιοθέτηση από το Δημόσιο, τους Δημοσious Οργανισμούς, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τις Δημόσιες Επιχειρήσεις, κανόνων διαφάνειας
- 19) Μετατροπή της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος σε Νομικό Πρόσωπο
- 20) Όλες οι αποφάσεις Υπουργών, και σταδιακά των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, και λοιπών οργανισμών και φορέων να δημοσιεύονται στο διαδίκτυο

ΣΧΟΛΙΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΣΤΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΟΒΕ

Κατά τη γνώμη μου, **απαιτείται μια σαφής ιεράρχηση στόχων**. Καμιά κυβέρνηση δεν μπορεί να τα κάνει όλα αποτελεσματικά και γρήγορα. Παρακάτω, η προτεινόμενη ιεράρχηση ακολουθεί δύο είδη πολιτικών σε ένα σχέδιο αντιμετώπισης των ελληνικών μακροοικονομικών ανισορροπιών, **άμυνας και επίθεσης**. Οι πολιτικές που προτείνει το ΙΟΒΕ συμπίπτουν αρκετά με τις παρακάτω πολιτικές, χωρίς να είναι οι ίδιες, ενώ η ιεράρχηση πιθανόν να διαφέρει.

Στις πολιτικές άμυνας, πρώτη θα τοποθετούσα τη δημοσιονομική προσαρμογή και στη συνέχεια η αύξηση του ανταγωνισμού στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών. Στις πολιτικές επίθεσης, κατατάσσεται η πολιτική εξωστρέφειας και στήριξης των τομέων της οικονομίας όπου η Ελλάδα έχει συγκριτικά πλεονεκτήματα, καθώς και πολιτικές που βελτιώνουν τους συντελεστές παραγωγής (Παιδεία, Υγεία) και την κατανομή του εισοδήματος.

A. Ιεράρχηση στόχων: Πολιτικές άμυνας

Η έμφαση του ΙΟΒΕ στη **δημοσιονομική προσαρμογή** με βρίσκει απόλυτα σύμφωνο. Η δημοσιονομική προσαρμογή είναι η πρώτη πολιτική άμυνας. Πρώτα φτιάχνεις το σπίτι σου, δηλαδή το κράτος, πριν προσπαθήσεις να επεκταθείς και σε άλλους τομείς της οικονομίας. Άλλωστε τα δημοσιονομικά ελλείμματα είναι μεγάλα και το δημόσιο χρέος διογκώνεται. Θα προσέθετα σε όσα αναφέρει το ΙΟΒΕ και τα ακόλουθα:

- 1) Πολύτιμα εργαλεία εξορθολογισμού των δαπανών αποτελούν η ενεργοποίηση του νόμου για πολυετείς Προϋπολογισμούς σε ΔΕΚΟ, Κεντρική Κυβέρνηση, Τοπική Αυτοδιοίκηση και η θεσμοθέτηση αμοιβών με βάση τα κέρδη. Το Υπουργείο Οικονομίας πρέπει να ενισχυθεί έναντι των υπολοίπων υπουργείων για αποφυγή υπερβάσεων. Επαναφορά του μέτρου περιορισμού των προσλήψεων με πρόσληψη π.χ. δύο νέων υπαλλήλων για κάθε πέντε αποχωρούντες (που εξαγγέλθηκε από την κυβέρνηση). Ιεράρχηση αποτελεσματικότητας των δαπανών, ενοποίηση αμοιβών, τακτικοί έλεγχοι κ.τ.λ..
- 2) Στο τομέα των εσόδων, η υστέρηση επιλύεται με την πάταξη της φοροδιαφυγής και της παραοικονομίας, την οργάνωση των ελεγκτικών μηχανισμών (αξιοποιώντας και την τακτική της εναλλαγής καρότου - μαστίγιου), τη μείωση των απαιτούμενων υπογραφών και της δύναμης των ελεγκτών, τη διακοπή της πρακτικής των περαιώσεων και την αξιοποίηση του τραπεζικού συστήματος στις πληρωμές και την έκδοση τιμολογίων. Προτεραιότητα έχει και η απλοποίηση και η σταθερότητα του φορολογικού καθεστώτος, (π.χ. αυξήθηκε το αφορολόγητο για ελεύθερους επαγγελματίες το 2007, για να καταργηθεί το 2008, να επανέλθει στις αρχές του 2009, και να καταργηθεί στη συνέχεια, ...). Η σταθερότητα, άλλωστε, είναι σημαντική και στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων.

Ο δεύτερος κατά σειρά προτεραιότητας στόχος στις πολιτικές άμυνας πρέπει να είναι οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών. Από την ένταξή μας στην ΟΝΕ, ο πληθωρισμός στην Ελλάδα είναι σταθερά – κάθε μήνα - υψηλότερος από το μέσο πληθωρισμό στη ζώνη του

ευρώ. Το νόμισμα ανατιμάται συνεχώς σε πραγματικούς όρους. **Η συχνότητα των καρτέλ στη χώρα μας είναι υψηλή**, λόγω του μικρού μεγέθους των αγορών και του υψηλού βαθμού συγκέντρωσης σε πολλές από αυτές. Υπάρχουν επίσης πολλά εμπόδια εισόδου στις αγορές – σ' αυτό επικεντρώνεται το IOBE - πολλές φορές λόγω κρατικών ρυθμίσεων, ενώ οι ρυθμοί καινοτομίας είναι μικροί και δεν δημιουργούνται νέα προϊόντα. Σε πολλές αγορές η ύπαρξη ξένων ανταγωνιστών δεν βοηθά, αφού προτιμούν τα υπέρογκα έσοδα με μικρό μερίδιο αγοράς παρά να μειώσουν τις τιμές και να μεγαλώσουν το μερίδιο αγοράς τους. Οι περισσότεροι εξαγόρασαν ελληνικές επιχειρήσεις αντί για τη δημιουργία νέων. Η πολιτική ανταγωνισμού χρειάζεται σημαντική ενίσχυση.

Στις πολιτικές που παραθέτει το IOBE, θα προσέθετα και τα ακόλουθα:
Ενίσχυση της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Τα πρόστιμα σε Ελλάδα και Ευρώπη θεωρούνται χαμηλά σε σχέση με τις ΗΠΑ. Λίγες εταιρείες ελέγχονται σε σχέση με τον πληθυσμό και η ποιότητα των αποφάσεων είναι ελλιπής (λόγω κυρίως έλλειψης προσωπικού), και χωρίς ποινικές ευθύνες για τη Διοίκηση. Δεν υπάρχει **εξειδικευμένο δικαστήριο** (όπως π.χ. στην Αγγλία) για τις υποθέσεις ανταγωνισμού, με επακόλουθο τη μεγάλη καθυστέρηση στις αποφάσεις. Δεν υπάρχουν επίσης κατοχυρωμένα προγράμματα επιείκειας για αυτούς που συνεργάζονται με τις αρχές.

B. Ιεράρχηση στόχων: Πολιτικές επίθεσης

Για τις πολιτικές επίθεσης, απαιτείται αλλαγή του μοντέλου ανάπτυξης από το παρόν, το οποίο στηρίζεται στην εγχώρια ζήτηση (ιδιωτική και δημόσια κατανάλωση βασισμένη σε δανεισμό) σε ένα νέο με δυναμικές εξειδικεύσεις σε τομείς συγκριτικού πλεονεκτήματος και υψηλής προστιθέμενης αξίας με στόχο την αύξηση των εξαγωγών.

Πρώτον, χρειάζεται **σχέδιο τόνωσης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων** της Ελλάδας και των πεδίων δυναμικής μελλοντικής παγκόσμιας ζήτησης, αναζήτηση νέων αγορών-στόχων, συστηματική διαφημιστική εκστρατεία, διοικητική υποστήριξη των εξαγωγών και οικονομική διπλωματία. Η Ελλάδα έχει συγκριτικά πλεονεκτήματα στον τομέα του τουρισμού, χάρη στη φυσική ομορφιά, το κλίμα, τη θάλασσα και τις αρχαιότητες. Ο εναλλακτικός τουρισμός μπορεί να αποτελέσει ένα πεδίο συνδυασμού αγροτικής & τουριστικής πολιτικής. Οι μεταφορές, ιδιαίτερα η ναυτιλία, αποτελούν έναν επίσης τομέα όπου έχουμε συγκριτικά πλεονεκτήματα. Η αξιοποίηση των ΣΔΙΤ μπορεί να βελτιώσει το οδικό δίκτυο. Άλλοι παρόμοιοι τομείς είναι οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, τα τρόφιμα, η φαρμακευτική βιομηχανία, οι κατασκευές, οι τηλεπικοινωνίες και οι νέες τεχνολογίες. Η πράσινη ανάπτυξη μπορεί επίσης να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης, καθώς υπάρχουν περιθώρια στον χώρο της ενέργειας, όπου δεν έχουμε επάρκεια. Η διαχείριση των υδάτινων πόρων αποτελεί έναν κρίσιμο τομέα που απαιτείται εθνικός σχεδιασμός.

Δεύτερος στόχος, οι συντελεστές παραγωγής της ελληνικής οικονομίας χρειάζονται ενίσχυση. Ενώ τα μεγάλα έργα θα συνεχίσουν στο άμεσο μέλλον να αποτελούν ατμομηχανή ανάπτυξης λόγω της γεωγραφικής ιδιομορφίας της χώρας μας, οι υπηρεσίες αυξάνουν διαρκώς το μερίδιό τους στην οικονομική δραστηριότητα των αναπτυγμένων χωρών. Συνεπώς, η έμφαση στην παιδεία και

την ποιότητά της, η σύνδεση της εκπαίδευσης με τις ανάγκες της αγοράς, η διά βίου μάθηση αποτελούν προτεραιότητες. Ο στόχος του 5% ΑΕΠ για την Παιδεία επαναλαμβάνεται από όλους, αλλά το πρόβλημα δεν βρίσκεται μόνον στη χρηματοδότηση. Απαιτείται κυρίως αλλαγή νοοτροπίας. Να φτιάξουμε πολίτες που σκέπτονται κριτικά. Είναι αυτοί που θα καινοτομούν και θα αυξάνουν την παραγωγικότητα. Το ΙΟΒΕ στην παρούσα μελέτη δεν κάνει μνεία στον χώρο της Παιδείας.

Δεν πρέπει, επίσης, να παραβλέπεται και η σημασία της υγείας ως απαραίτητο συστατικό της παραγωγικότητας. Η ζήτηση για υπηρεσίες υγείας αυξάνεται διαχρονικά λόγω μακροβιότητας, ενώ παρά τον ανταγωνισμό από τον ιδιωτικό τομέα, η δημόσια Υγεία πάσχει. Είναι χαρακτηριστικό ότι πολλά νοσοκομεία δεν έχουν ακόμα ούτε διπλογραφικό σύστημα. **Το ΙΟΒΕ παρουσιάζει πολλές εποικοδομητικές προτάσεις για το χώρο της Υγείας.**

Τρίτος στόχος η δικαιότερη κατανομή του εισοδήματος. Χρειάζονται μέτρα μείωσης της ανισοκατανομής του εισοδήματος. Η επίλυση του ασφαλιστικού και η εξασφάλιση της μακροχρόνιας σταθερότητάς του είναι καθοριστικής σημασίας, διότι διαφορετικά θα επιλυθεί από μόνο του, επιβαρύνοντας τους ασθενέστερους. Δεν πρέπει να το αφήσουμε στην τύχη του διότι το αποτέλεσμα θα είναι άκρως αντικοινωνικό. **Το ΙΟΒΕ παρουσιάζει σημαντική πρόταση χρηματοδότησης του συστήματος.**

Ανακατανομή του εισοδήματος επιτυγχάνεται με την καταπολέμηση της εκτεταμένης φοροδιαφυγής, τη βελτίωση του συστήματος κοινωνικών παροχών με καλύτερη στόχευση ώστε η βοήθεια να φτάνει σε αυτούς που τη χρειάζονται περισσότερο. Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας ώστε να αυξηθεί η απασχόληση είναι απαραίτητες, εφόσον πρώτα οι εποπτικοί μηχανισμοί του κράτους λειτουργούν ώστε να εξασφαλίζεται η εφαρμογή όλων των κανόνων προστασίας των εργαζομένων. Οι συντάξεις μειώνουν τη φτώχεια και πρέπει να ενισχυθούν. Δεν πρέπει να ξεχνάμε τέλος ότι οι φτωχότεροι έχουν υψηλότερη ροπή προς κατανάλωση και έτσι η κοινωνική πολιτική γίνεται αντι-κυκλική οικονομική πολιτική.

Προτάσεις για το χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Δεδομένης της κρίσης, το ΙΟΒΕ παρουσιάζει προτάσεις για τον χρηματοπιστωτικό χώρο. Δεν φαίνεται να θίγει τον χώρο των ασφαλιστικών εταιρειών, όπου εκεί απαιτούνται πολύ περισσότερες αλλαγές από τον χώρο των τραπεζών. Ο ασφαλιστικός κλάδος ζωής έχει σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης στην Ελλάδα.